

NIRAS

H2COLLEGE

***Ungdomsboliger
som passivhuse
i Birk, Herning***

***Henrik Kærgaard
Udviklingschef På Tværs
NIRAS***

***Energieffektivt Byggeri, DI/TI i
Industriens hus 22. september 2008***

Byggeriet, kort:

- *66 ungdomsboliger á ca. 45 m² i Birk ved Herning;*
- *Blokke på 2 etager med lejligheder fra facade til facade og adgang via udvendige svalegange;*
- *Lejlighederne er ét stort rum med et skråtstillet installationsmøbel med køkken/bad midt i rummet, hvilket giver en meget høj rumkvalitet;*
- *Boligerne bygges i passivhusstandard og energiforsynes fra brændselsceller baseret på brint, der produceres på et elektrolyseanlæg fra vindmøllestrøm;*
- *Varmeforbruget for 4 lejligheder på en kold vinterdag svarer ca. til varmen fra en hårtørrer – og vinduerne er 3 gange så godt isolerede som almindelige vinduer (0,6 i stedet for 1,8);*
- *Byggeriet er gennemført via en partnering-lignende dialogproces i udviklingsfasen og i anlægsfasen – og det har virket!!*
- *Byggeriet bygges – bortset fra brintanlæggene, der er ekstra og sponsereret – for ca. 10% under rammebeløbet for almene boliger – og priserne blev låst i september 2007...*

Byggeriets parter

Bygherre:

Boligselskabet Fruehøjgaard, Herning

Arkitekt:

Aarhus Arkitekterne, Århus

Ingeniør og procesledelse:

NIRAS, Århus og Allerød

Byggeledelse:

NIRAS og KPC Byg

Prefab og hovedentreprenør:

Reinke, tysk passivhusleverandør

Underentreprenører og leverandører:

Lund & Eriksen A/S, Malerfirmaet Hansen & Mortensen, E. J. Badekabiner A/S, Simonsen & Weis A/S, Entreprenørfirma Svend Pedersen A/S, Bravida Danmark A/S, HTH

Brint- og brændselscelleanlæg:

HIRC og Dantherm

NIRAS

De gode spørgsmål?

Hvorfor prefab?

Fordi ingen i Herning troede på, at det var muligt at samle et håndværkerteam, der kunne lave et tæt hus på traditionel vis!

Hvorfor partnering?

Fordi det var en yderst krævende og vanskelig udviklingsproces, der krævede en del omveje – og det var aldrig lykkedes at nå i mål med en "normal" designproces!

Hvorfor en tysk hovedleverandør?

Fordi ingen danske prefableverandører på daværende tidspunkt kunne levere i passivhusstandard – og i øvrigt var alt, alt for dyre! – og det er materialerne også, hvis man ellers kan få dem!

Flere gode spørgsmål?

Hvorfor kan vi normalt ikke finde ud af partnering i byggeriet?

Fordi vi bruger en utroligt effektiv konfliktgenerator til at spolere tingene – en rigtig dårlig kultur:

1. Vi holder generelt ikke vore aftaler!
2. Vi er konfliktsky og venter med at tage problemer op til de er rigtig store!

Hvorfor en lang udviklingsfase på ca. 1 år?

Fordi det ikke var et standardprojekt (dem kommer der nok ikke mange af mere...), og der var mange forhold, der skulle overvejes, tænkes igennem og bearbejdes ordentligt – og så koster denne fase jo ikke så meget, vel?

Gik det nogenlunde glat?

Nej!!! – men det lykkedes!!! – og det bliver rigtig godt!!

...og endnu flere?

Hvordan kunne det overhovedet lade sig gøre?

- Vi havde en utroligt målrettet og kompromisløs bygherre (direktør Bjarne Krog-Jensen, Fruehøjgaard), der bare **ville** have sine passivhuse! – og også kunne være fleksibel, når der ikke var andet at gøre...
- Vi **ville** alle have dette til at lykkes, og vi blev ved med at tro på det og knokle for det! – for tingene **må** kunne gøres bedre!
- Hele holdet bidrog – nogen gange fandt den ene vejen videre, nogen gange den anden – men vi fandt den hver gang!
- ...og vi formåede at fastholde en god tone næsten hele tiden – også når det var rigtigt svært og surt!
- Den tyske hovedleverance var helt afgørende for økonomien – både på arbejde og materialer!
- ...men der blev også sparet mange penge via en tæt koordinering og et rigtigt godt samarbejde mellem de danske underentreprenører!
- Det var og er stadig generelt **i den grad** et holdarbejde!

NIRAS

...så nu er der faktisk ikke mere nogen undskyldninger for ikke at bygge godt, smukt, fremtidssikret – og billigt!!!

Flere gode spørgsmål?

Bygherre:

Boligselskabet Fruehøjgaard, Herning

Arkitekt:

Aarhus Arkitekterne, Århus

Ingeniør og procesledelse:

NIRAS, Århus og Allerød

Byggeledelse:

NIRAS og KPC Byg

Prefab og hovedentreprenør:

Reinke, tysk passivhusleverandør

Underentreprenører og leverandører:

Lund & Eriksen A/S, Malerfirmaet Hansen & Mortensen, E. J. Badekabiner A/S, Simonsen & Weis A/S, Entreprenørfirma Svend Pedersen A/S, Bravida Danmark A/S, HTH

Brint- og brændselscelleanlæg:

HIRC og Dantherm

